

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. VI. De Canonico pœnitantiario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

V. Canonici Cathedralis comparantur ad episcopum sicut ad Papam Cardinales, ideoque vocantur consiliarii ipsius & fratres. Quamobrem ut Papa in arduis negotijs Cardinales suos, ita Canonicos episcopus consulere debet: nec ab illorum sententia absque gravi causâ recedere c. si quis venerit. de mai. & ob. Abb. in c. cum consuetudinis de constit. & c. cum dilectus eo. Ioan. Andr. in si. de officio Archidiaconi l. 6. Soto in 4. D. 24. Q. 2. art. 4. Mosconius l. 1. par. 1. c. 15. Barb. 6. 18. de Canon. & dignit. Cuius rei causâ in quibusdam diocælibus usu receptum est, ut omnia mandata publica Episcopi simul, & Capituli nomine promulgentur.

VI. Capitulum Cathedralis ecclesiæ, congregatum collegialiter à cunctis inferioribus Prælati honorandum est: similiter ab omnibus totius diocæsis clericis, quemadmodum honoratur ipse caput episcopus. Singuli tamen eorum non eodẽ honoris gradu præcedunt, propter diversitatem munerum, & titulorum Abb. in c. Cum non liceat de præscript. Ant. Cuchus l. 1. p. 103. Moscon. l. cit. pag. 291. Silvest. V. Capitulum. Armilla eod. Vnde Apostolus præcipit ep. ad Rom. 13. v. 7. Cui honorẽ, honorẽ. unicuique nimirum iuxta exigentiã status, & officii sui. Nec immeritò Episcopus quemadmodum à S. Chrys. annotatum est, si debitum honoris nõ acceperit à presbytero, & presbyter si non à Diacono, aut diaconus à lectore irascitur, & turbatur: non minus scilicet, quàm quilibet clericus, cui decimæ aut canonicæ portio sua injustè subtraheretur. Decet igitur cunctos honore & reverentiã prosequi, sed eos præcipuè, quos in altiori gradu Virtus, scientia, aut Dignitas collocavit. Casiod. l. 4. epist.

De Canonico Pænitentiario.

I. **A** Concilio Tridentino Sess. 24. c. 8. decretum est, ut in omnibus cathedralibus ecclesijs, si commodè fieri queat, Pænitentarius aliquis cum unione præbendæ instituat, qui Magister sit vel Doctor aut Licentiat in theologia, vel iure Canonico annorũ 40. seu alias qui aptior pro loci qualitate reperitur, qui præfens in choro censeatur, dum confessiones audit. Vbi episcopis permillum est in prædictum finem novum Canonicatum erigere, ut ex Decisione 1034. Rota apparet. Cæterum Pænitentiarj electio ad solũ episcopum spectat, ita ut Capitulum nullo modo se immiscere debeat. Barb. in c. cit. Zerola par. 1. V. Pænitentarius §. ad tertium. Mosconius l. 1. de maiest. eccles. l. 1. c. 17. §. Tales. Vgolin. de off. episc. c. 3.

II. Quamvis à Concil. Trid. doctrina sufficiens, imò maior vulgari requiratur, dũ graduatos eligi mandat, existimant aliqui tamen sufficere gradu absque competente doctrina, ita ut impetratio beneficii talis aut dignitatis in foro ecclesiæ iudiciali rata ac firma sit. quorum opinio meritò reprobat à sacrâ Congregatione, quæ die 20. Martii Anno 1623. respondit, eiusmodi graduatum haberi, ac si non esset Doctor, ac proinde de alio providendum. Mirum sanè est homines doctos indoctis ita patrocinari, ut quasi propriæ dignitatis immemores mentem & intentionem Concilij non attendant. Expungenda non protegenda ignorantia est, mater errorum, & falsitatis. c. Ignorantia dist. 38. c. ult. dist. 37. Azor 11. l. 6. q. 1. Barb. c. 26. n. 7. & sequ. De Canon. & Dignit.

III. Etas

III. *Ætas* in pœnitentiario requiritur annorum quadraginta, qui completi nimirum vel incompleti sint. Quamvis enim in annis per se non insit prudentia, ubi tamen alia, quibus acquiri solet, adfuerint, cæteris paribus in senioribus major præsumitur. Permittit quoque Conciliū, ut si intra eandem diœcesin non inveniantur Doctores, aut Licentiati, aliàs apti & idonei instituantur. Ubi habenda erit ratio honestatis vitæ, bonæ famæ, & discreti iudicii, quod subinde absque speculativis scientiis comparatur. *Barbosa c. 26. n. 10. Regim. l. 30. tr. 3. n. 164. Zerola P. 2. V. Pœnitentiarius. Mendoza tr. de institut. Pœnitentiarii.*

IV. Eo ipso quod Pœnitentiarius institutus est, à Jure & Concilio habet facultatem audiendi confessiones pœnitentiam illius diœcesis, & jurisdictionem absolvendi à peccatis instar Parochi universalis totius Diœcesis, nec alia Ordinarii licentia necessaria est. Quocirca ad munus ipsius pertinet, ut semper præstò sit, & paratus ad audiendas confessiones. Quod si quempiam audire renuat, ab Episcopo castigari & deponi potest. In Curia Romanâ exercitium clavium retinent etiam Pontifice mortuo, & vocantur Judices animarum *Zerola par. 2. §. sextò. Barb. c. 26. n. 14. Chapeaville de cas. reserv. p. 40.* Scribit Pœnitentiarium habere potestatem, quasi Episcopalem absolvendi à peccatis, & censuris.

V. A casibus quos sibi Episcopus reservat, absque illius speciali facultate non potest absolvere, quemadmodum benè advertit. *Navarr. Consil. 20. de pœn. & remiss.* Contrarium tamen placet D. *Chapeaville c. 3. de casib. reserv. & Piafecio in Praxi Episcopali par. 2. c. 1. n. 16.* Qui fortè tacitam quan-

dam licentiam ab Episcopis tribui existimant Pœnitentiario, quando illum instituant. An subdelegare aliis Sacerdotibus potestatem suam absolvendi possit, à *Zerola* discutitur: nec dubitem, posse cum actu qui consulitur: totam transferre posse improbabile est. *Aloyf. Riccius in Praxi aureâ Resolut. 179. S. Congreg. Episcopor. in quad. Regienfi Anno 1584.*

VI. Præter Pœnitentiarum hunc, qui ordinarius & primarius appellatur, possunt alii esse minores aut delegati, quales Romæ auctoritate Summi Pontif. multi ex regularibus, qui supremo Pœnitentiario subje&ti sunt cum potestate amplissimâ absolvendi ab omnibus peccatis, & censuris, ita ut quò ad hoc Episcopis videantur esse majores: *Tuschus. V. Pœna Concl. 260.* Qui verò ab Episcopis deputantur, propriæ Diœcesis limitibus circumscribuntur. Quæ in illis dotes & virtutes requirantur, accuratè describit *Mosconius l. 1. de Majest. Eccles. t. 17.* addens Monitum apprimè necessarium, ut tempore noctis non audiantur confessiones mulierum, nec in loco obscuro, aut domibus privatis, nisi necessitas postulet. Præterea, ne quid ad conciliandam & fovendam reverentiam desit, induantur Pœnitentiarum habitu Clericali, superpellicio vel stolâ, quemadmodum in Ritualibus Diœceson multis præscribitur.

VII. Qui Pœnitentiariæ addic&ti sunt quocunque tandem modo officiales nullum munus etiam sponte oblatum, aut alia ratione, occasione concessionum seu expeditionum accipere possunt: aliter facientes excommunicati sunt. *Bulla Pii V. in omnib. reb.* Eadem censura lata est contra Pœnitentiarium, & officiales Pœniten-

riaræ præsumentes intromittere se in concessionibus & expeditionibus. *Bulla Pii IV. in sublimi B. Petri folio. Bonac. D. 2. q. 6. pun. 2. tom. 3. ibid. q. 7. pun. 6.*

§. VII.

De Canonico Theologo, seu Lectore.

I. IN Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, quæ existunt in oppidis populosis ex *Concil. Trid. Decreto Sess. 5. c. 1.* instituenda est præbenda pro Lectore Theologo, qui Clericis sacram scripturam interpretetur. Simili modo in Monasteriis Monachorum, & Conventibus aliorum Regulatum (ne quidem Carthusianis exceptis) designandus est ex doctioribus aliquis qui sacram scripturam prælegat. Ubi si Abbates, alique Superiores negligentes fuerint, per Episcopos corrigi, & compelli debent. *Garz. de benefic. par. 4. c. 4. n. 153. Tamburin. de jure Abb. Tom. 3. d. 5. q. 11. Zerola. V. præbenda Theol. n. 1. Barb. de potest. Episc. par. 3. allegat. 56.* Compellentur autem minis, & censuris in Ecclesiâ usitatis.

II. Tempus docendi & hora & materia arbitrio Episcopi relinquuntur. Satisfaciet etiam Lector, si Scholasticam Theologiam doceat. Eidem vacatio conceditur tribus mensibus, Julio, Augusto, & Septembri, uti declaratum esse testatur. *Garz. apud Barb. pag. 164. Summa Apost. Decis. Coll. 445.* Docendi modum, quem publica gymnasia observant, si tenere voluerit, suo & Auditorum commodo faciet.

III. Idem toto die in choro præsens censetur excepto Matutino, si pridie pro sequenti die habeatur. Hinc omnium fru-

ctuum particeps est, exceptis distributionibus quotidianis, nisi in his reddituum corpus consisteret. Quin etiam indulgere Episcopus potest, & Capitulum, ut distributionibus istis fruatur: jamq; indultum à *Greg. XIII.* esse, ut ad docendum promptiores sint, testatur *Piasocius par. 2. c. 3.* Nec video, quid æstimabilis damni futurum sit, ab omni Ecclesiastico onere liberum facere Lectorem, præsertim in sufficiente ministrorum numero.

IV. Ubi redditus tenues sunt, & tam exigua Cleri ac populi multitudo, ut Theologiæ lectio commodè institui nequeat, ab Episcopo Magister designandus est qui Clericos aliosque Scholares pauperes Grammaticam gratis doceat, ut deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia annuente Deo transire possint, cui Magistro vel alicujus simplicis beneficii fructus assignandi, vel alio modo providendum erit. *Con. Tr. l. cit. Tiraquel. de nobil. c. 29. n. 45.*

V. Ad prædictam sacræ Scripturæ lectionem tenentur accedere Clerici & Canonici Ecclesiæ Cathedralis, ut *Congregatio Card. declaravit die xi. Aug. Anno 1618.* eosdem cogere Episcopus potest, & compellere sub pœnâ pecuniariâ, ut audiant casus cõscientiæ ex declaratione ejusdem Congregationis xi. Jul. 1620. Quin etiam lector seu professor constitutus ad prælegendum urgeri potest. *Primò* comminationibus pœnarum. *Secundò* subtractione fructuum. *Tertiò* si contumax fuerit, omnino privandus erit. *Reginald. l. 20. n. 53. addit. Con. Tr. Sess. 5. c. 1. n. 28. Barbosa ad cap. 1. Sess. 5. Concil. Trid.*

VI. Pro regularibus ordinavit *Clemens VIII* ut qualibet hebdomadâ lectio sacræ Scripturæ vel casuum cõscientiæ habeatur,